

Hvad skal vi gøre?

En adventsprædiken¹

Af Wilfrid Stinissen

*Øksen ligger allerede ved træernes rod,
og hvert træ, som ikke bærer god frugt,
hugges om ...* *Luk 3,9*

Sjældent opviser messens forskellige læsninger en sådan kontrast som netop dagens tekster.² Den første læsning fra profeten Sefanias – en af de smukkeste tekster i Det gamle Testamente – taler kun om glæde. Gud erklærer Israel sin kærlighed. Han danser af glæde, når han tænker på Israel: "Frygt ikke, Zion, lad ikke hænderne synke! Herren din Gud er hos dig, helten, der bringer frelse. Han fryder sig i glæde over dig ... han jubler over dig med fryd". Det er sand kærlighedslyrik.

¹ Hentet fra bogen "Som en skatt ..." og oversat af Erling Tiedemann

² Teksterne er til 3. søndag i Advent, læseordning C.

1) Sef 3,14-18a: Råb af fryd, Zions datter, bryd ud i jubel, Israel, glæd dig og fryd dig af hele dit hjerte, Jerusalems datter! Herren har fjernet dine dommere og drevet dine fjender bort. Israels konge, Herren, er hos dig, du skal ikke mere frygte ondt. På den dag skal det siges til Jerusalem: »Frygt ikke, Zion, lad ikke hænderne synke! Herren din Gud er hos dig, helten, der bringer frelse. Han fryder sig i glæde over dig og viser dig sin kærlighed på ny. Han jubler over dig med fryd som på festens dag.«

2) Fil 4, 4-7: Glæd jer altid i Herren! Jeg siger atter: Glæd jer! Lad jeres mildhed blive kendt af alle mennesker. Herren er nær. Vær ikke bekymrede for noget, men bring i alle forhold jeres ønsker frem for Gud i bøn og påkaldelse med tak. Og Guds fred, som overgår al forstand, vil bevare jeres hjerter og tanker i Kristus Jesus.

3) Luk 3, 7-18: Til de skarere, der kom ud for at blive døbt af ham, sagde Johannes: »Øgleyngel, hvem har bildt jer ind, at I kan flygte fra den kommende vrede? Så bær da de frugter, som omvendelsen kræver, og kom ikke og sig ved jer selv: Vi har Abraham til fader. For jeg siger jer: Gud kan opvække børn til Abraham af stenene dér. Øksen ligger allerede ved træernes rod, og hvert træ, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden.« Skarerne spurgte ham: »Hvad skal vi da gøre?« Han svarede: »Den, der har to kjortler, skal dele med den, der ingen har, og den, der har mad, skal gøre ligeså.« Der kom også nogle toldere for at blive døbt, og de sagde til ham: »Mester, hvad skal vi gøre?« Han svarede dem: »Opkræv ikke mere end det, der er foreskrevet jer.« Også nogle soldater spurgte: »Hvad skal så vi gøre?« Og til dem sagde han: »Ikke mishandle eller udplyndre nogen, men lade jer nøje med jeres løn.« Folket var fyldt med forventning, og alle tænkte i deres stille sind, om Johannes mon skulle være Kristus. Men han sagde til dem alle: »Jeg døber jer med vand; så kommer han, som er stærkere end jeg, og jeg er ikke værdig til at løse hans skorem. Han skal døbe jer med Helligånden og ild. Han har sin kasteskovl i hånden for at rydde sin tærskelplads og samle hveden i sin lade, men avnerne skal han brænde i en ild, der aldrig slukkes.« Også på mange andre måder formanede han, mens han forkyndte evangeliet for folket.

Samme festlige og glade stemning møder vi hos Paulus i den anden læsning: "Glæd jer altid i Herren! Jeg siger atter: Glæd jer! ... Herren er nær. Vær ikke bekymrede for noget!"

I evangelieteksten hører vi derimod et helt andet sprog. Her er der ingen kærlighedserklæringer. I stedet bliver vi tiltalt som "øgleynge". Johannes Døberen kommer med trusler og krav: "Hvem har bildt jer ind, at I kan flygte fra den kommende vrede? ... Han har sin kasteskovl i hånden ... avnerne skal han brænde i en ild, der aldrig slukkes".

Er det ikke underligt? Er der ikke vendt op og ned på alting her? Vi forventer os, at evangeliet – som jo netop er et glædesbudskab – skal tale om glæde og jubel, mens vi anser det som normalt, at Det gamle Testamente taler om lov og krav. Men her er det præcis omvendt.

I den første gammeltestamentlige læsning genkender vi noget af Marias jubel: "Min sjæl ophøjer Herren, og min ånd fryder sig over Gud, min frelser".³ Evangelieteksten derimod ikke bare dæmper denne glæde, men synes til og med at ødelægge den.

Man kunne indvende, at Johannes Døberen egentlig mere hører til i Det gamle end i Det nye Testamente, og at han endnu ikke har hørt hele det glade budskab, så vi altså ikke behøver at bryde os alt for meget om ham. Men at hans forkyndelse kom med i evangeliet, og at Kirken lader os lytte til den i dag, betyder i hvert fald, at den fortsat har aktualitet for os. Det ville være en alt for forenklet løsning at sige: "Nu kommer Barnet snart. Lad os være glade!" Det er sandt, at dette også skal siges. Det er en kilde til uudtømmelig glæde at vide, at Gud kommer til os for at blive vor tjener og for at give os sin af egen hellighed. Vi skal sandelig ikke afvise den glæde, som Gud vil skænke os.

Men deri ligger netop pointen. Hvordan skal vi kunne tage imod denne ufattelige glæde? Lad os ikke være naive og tro, at den glæde, som fejringen af julen i vor tid vækker og giver udtryk for, er nøjagtig den samme som den, profeten Sefanias taler om: glæden over, at Gud bor i os og er en helt, som kan frelse. Vi ved meget vel, at Gud ofte er langt borte fra julefesten, og at det er derfor, glæden ofte er så tom. Glæden over, at Gud kommer til os, kan vi kun erfare, hvis vi *lader* Gud komme, hvis vi åbner døren for ham, hvis vi gør døren høj og porten vid, som vi synger i adventstiden. Og her kan Johannes Døberen hjælpe os. Det er ham, som lærer os, hvordan vi skal åbne os for at få del i den glæde, som den første læsning handler om.

"Hvad skal vi gøre?" Tre gange stilles dette spørgsmål i dagens evangelietekst – og dette spørgsmål er typisk for Lukas. Han kan godt lide at gentage det. Det er ikke nok med smukke tanker. Noget må gøres! I Apostlenes Gerninger, som også er skrevet af Lukas, læser vi, at folket efter Peters tale på pinsedagen spørger: "Brødre, hvad skal vi gøre?" Og Peter svarer: "Omvend jer".⁴

Da Paulus og Silas på mirakuløs måde bliver befriet fra fængslet, kaster den skrækslagne fangevogter sig ned for dem og spørger: "Hvad skal jeg gøre for at blive frelst?" Paulus og Silas svarer: "Tro på Herren Jesus, så skal du blive frelst".⁵

"Hvad skal vi gøre?" burde også være vort spørgsmål. Der er ikke noget, der hedder en abstrakt omvendelse. Omvendelse indebærer, at noget skal gøres. Mellem tanke og handling findes en tærskel, som det ofte er svært at komme over. Man læser en åndelig bog, man lytter til en prædiken. "En god bog, en vidunderlig prædiken," siger man. Men ingenting bliver gjort!

"Hvad skal vi gøre?" Lukas og Johannes Døberen er konkrete. Man behøver ikke søge vidt omkring eller skifte arbejde; heller ingen omskoling er nødvendig. At være tolder eller soldat hørte dengang til de såkaldt syndige erhverv. Johannes Døberen siger ikke, at de skal forlade dette skrækkelige arbejde; han formaner ikke soldaterne til at blive pacifister. Nej, de må gerne være soldater. At søge

³ Luk 1,46-47

⁴ ApG 2,37-38

⁵ Apg 16, 29-31

et andet erhverv er ofte en flugt fra virkeligheden. Synden eller problemet ligger for det meste ikke i erhvervet, men i måden at drive det på. Omvendelsen består oftest ikke i at ændre det ydre miljø, men i at gøre dét, som man har at gøre med, på en ny måde. En tolder skal ikke inddrive mere, end hvad der er bestemt, og en soldat skal ikke bruge sine våben til at presse penge af folk. Og til folk i almindelighed siger Johannes Døberen: "Den, der har to kjortler, skal dele med den, der ingen har, og den, der har mad, skal gøre ligeså". Med andre ord – hvad man end har at gøre med, eller hvor man end befinder sig, skal man lade retfærd og kærlighed råde.

Vi synes måske, at det, som Johannes Døberen kræver, er ganske elementært. Det kræver ingen omvendelse. Vi jo ikke tyve, vi presser jo ikke penge af nogen, vi truer ingen og anvender ikke vold. Vi lægger penge i kirkebøssen og sender pakker til nødstedte lande. Men hvis vi har to skjorter, deler vi dem så virkelig med den, som ingen har? Gjorde vi det, ville vort garderobeskab snart komme til at se nok så tomt ud. Så længe vi ikke for alvor forsøger at leve efter Johannes Døberens regler, ser de ud til at være så lette og elementære som så meget andet. Men så snart vi rigtigt forsøger, mærker vi, at det er næsten umuligt for os at rette os efter dem. Så begynder vi at opdage, at af alt det, vi ejer, er det halve altid for meget ... Hvem klarer – som Zakæus – at give halvdelen af alt, hvad han ejer, til de fattige?⁶

Nej, vi klarer ikke disse elementære krav. Jo mere vi forsøger og ærligt stræber efter at leve op til den retfærdighed og medmenneskelighed, som Johannes Døberen opfordrer os til, desto mere erfarer vi, at vi ikke kan gøre det på egen hånd. Vi behøver nogen, som ikke bare *siger* til os, hvordan vi skal gøre, men også *hjælper* os til at gøre det. Vi behøver én, som er stærkere end Johannes Døberen. Og faktisk siger Johannes: "Der kommer én, som er stærkere end jeg ... Han skal døbe jer med Helligånden og ild". Johannes Døberen er forløberen. Han bereder vejen for den messianske glæde, som Sefanias taler om. Han gør det gennem at opfordre os til at gøre ting, som vi ikke kan. Gennem den fortvivlelse, som kommer over os, når vi opdager, at det fuldstændigt mislykkes for os at gøre, hvad vi bør, kan der opstå en ny åbenhed for ham, som kommer. Men denne opdagelse kan vi kun gøre, hvis vi *forsøger* at være retfærdige og kærlige. Den, som ikke forsøger, opdager aldrig sin svaghed og derfor heller ikke sit behov for en Gud, som frelser.

Hvis vi vil have del i den store glæde, som profeten Sefanias taler om, må vi gøre noget. I modsætning til fastetiden har Advent altid været både en glædens og en bodens tid. Boden er forudsætningen for glæden. Det, som vi sætter os for at gøre, behøver ikke være noget stort eller sensationelt. Det kan være noget så lidt som for eksempel at ofre ti minutter hver dag på at bede. Et så beskedent forsæt er tilstrækkeligt til at befri os fra en del af vores selvtilfredshed, thi efter nogle dage eller uger viser det sig, at vi ikke var i stand til at overholde selv dette lille forsæt. Vi bliver klar over, at vor magtesløshed er større, end vi troede. Men takket være den åbnes en dør i os, gennem hvilken Frelseren kan træde ind. Når vi ikke kan, må vi råbe på *Ham*, som kan.

For den, som ikke har loddet dybden af sin magtesløshed, betyder Jesu komme ingenting. Han har ikke brug for en frelser. Og derfor er han også lukket til over for den store glæde, som Jesus kommer med. Denne store glæde kommer kun dem til del, som i deres totale uformåenhed har længtes med smerte efter en forløser.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

⁶ Luk 19,8: Men Zakæus stod frem og sagde til Herren: »Se, Herre, halvdelen af, hvad jeg ejer, giver jeg til de fattige, og hvis jeg har presset penge af nogen, giver jeg det firedobbelt tilbage.«